



УНІВЕРСИТЕТ КИЇВ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
В.о. завідувача
кафедри менеджменту
Олеся БЕЗПАРТОЧНА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРИЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА КУЛЬТУРИ»

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань:	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність:	D3 Менеджмент
Освітня програма	Менеджмент

Київ – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «**Історія української державності та культури**» розроблена на основі навчальних планів ОП “Менеджмент” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D3 Менеджмент галузі знань D Бізнес, адміністрування та право.

РОЗРОБНИК: Моїсеєнко Лариса Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарної підготовки.

РЕЦЕНЗЕНТ: Сорока Олександра Олександрівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного, господарського та кримінального права.

ГАРАНТ ОП: Безпарточна Олеся Станіславівна, доктор філософії з галузі "Соціальні та поведінкові науки".

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою менеджменту (Протокол №2 від 10 липня 2025 року).

ВСТУП

Опис навчальної дисципліни (анотація). Вивчення навчальної дисципліни «Історія української державності та культури» відіграє важливу роль у формуванні освіченої, культурної, людяної і морально зрілої гармонійної особистості та сприяє розвитку професійної і суспільної зрілості.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 4	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право	Нормативна	
Розділів – 1	Спеціальність: D3 Менеджмент	Рік підготовки	
Змістових розділів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне завдання та презентація: 1		Семестр	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
		24 год.	6 год.
		Семінарські	
Тижневе навантаження: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	Освітній рівень: Перший (бакалаврський) рівень	Самостійна робота	
		72 год.	110 год.
		Вид контролю:	
		іспит	Іспит

Предметом вивчення навчальної дисципліни є історичний шлях українського народу, формування його державності, розвиток культури, економіки та суспільного устрою; виявлення національної специфіки у контексті загальнолюдської цивілізації, а також визначення місця України в історичному процесі світового розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни пов'язане зі знаннями навчальних дисциплін, які викладаються на I курсі; інтегрується з дисциплінами українознавчого спрямування та з іншими дисциплінами на рівні використання фахової нормативної лексики (фахової термінології).

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Історія української державності та культури» є формування системного уявлення про історичний шлях українського народу, його культуру, економічний розвиток і процеси державотворення, а також усвідомлення місця України у світовій цивілізації. Дисципліна спрямована на осмислення історичного контексту сучасного розвитку держави, забезпечення світоглядно-пізнавальної підготовки студентів, формування патріотизму, відповідального ставлення до суспільства, людей і обраної професії.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Історія української державності та культури» є:

- засвоєння знань з історії українського народу;
- ознайомлення з основними етапами розвитку української культури, економіки та державності;
- усвідомлення місця українського народу в контексті світової цивілізації;

- розуміння історичних передумов і чинників сучасного розвитку України;
- формування шанобливого ставлення до історичної пам'яті;
- виховання патріотизму, гуманізму та громадянської відповідальності;
- сприяння становленню професійної та суспільної зрілості здобувачів освіти.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Програмні результати навчання	ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя. ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами. ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.
--------------------------------------	--

Результати навчання:

Після опанування дисципліни студент повинен:

Знати:

- ключові етапи формування української державності від давнини до сучасності;
- основні події, постаті та процеси, що вплинули на розвиток української культури й національної ідентичності;
- історичні особливості соціально-економічного, політичного та культурного розвитку українських земель у різні історичні періоди;
- роль України та українського народу у загальноєвропейському та світовому цивілізаційному контексті;
- засади формування громадянської позиції, патріотизму, толерантності та поваги до національних і загальнолюдських цінностей.

Уміти:

- аналізувати історичні події та процеси з позицій сучасного наукового знання;
- оцінювати вплив історичних подій на формування національної ідентичності й державності;
- узагальнювати інформацію з різних джерел для формування обґрунтованих історичних суджень;
- формулювати власну позицію щодо ключових історичних подій із дотриманням принципів академічної доброчесності;
- проводити аргументовані дискусії на теми історії української державності та культури;
- використовувати здобуті знання для формування світоглядної та професійної зрілості.

Мати навички:

- самостійної роботи з історичними та культурологічними джерелами;
- критичного мислення в оцінці історичних фактів і джерел інформації;
- усного та письмового висловлення власної думки державною мовою;
- культурної комунікації, міжособистісної взаємодії та толерантності в контексті історичного розмаїття;
- соціальної відповідальності, громадянської свідомості, етичної поведінки в умовах сучасного суспільства.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин, 4 кредити ЄКТС. Зміст дисципліни структуровано в 2-х змістових розділах:

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА КУЛЬТУРИ (ВІД НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО XV СТ.)

Тема 1. Стародавня Історія української державності та культури Докняжжі часи на території України. Трипільська культура. Скіфи. Сармати. Готи. Венеди. Зарубинецька, волино-подільська, київська, черняхівська культури. Особливості грецької колонізації. Теорії походження слов'ян.

Тема 2. Утворення і золотий вік Київської Русі

Передумови становлення державності Русі. Етапи становлення державності Русі. Хрещення Русі. Динаміка міжнародного становища Русі. Соціальний,

економічний і культурний уклад Русі. Руська Правда Ярослава Мудрого. Феодальна роздробленість Русі. Галицько-Волинське державотворення. Велике князівство Литовське. Північно Східна Русь. Монголо-татарська навала. Культурна спадщина Русі.

Тема 3. Україна під владою Речі Посполитої

Виникнення козацтва в Україні. Внутрішні та зовнішні чинники появи козацтва. Запорізька Січ. Д. Вишневецький. Історичне значення січі. Боротьба козаків проти турків і татар. Роль козацтва за часів гетьманування П. Сагайдачного. Козацько селянські повстання.

Тема 4. Козаки і козацька держава Гетьманщина

Передумови і початок національно-визвольної війни під керівництвом Б. Хмельницького. Зборівська мирна угода. Білоцерківський мирний договір. Переяславська рада. Березневі статті. Петро Дорошенко. Український Санджак. Правобережна Україна: землі України у складі Османської Імперії; землі України у складі Речі Посполитої. Соціально-економічна руїна. Поділ України на Правобережну і Лівобережну. Лівобережжя у складі Росії. Правобережжя у складі Речі Посполитої. Південь (Північні Причорномор'я і Приазов'я) у складі Османської Імперії. Україна під час Північної війни. Іван Мазепа. Конституція П. Орлика.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА КУЛЬТУРИ (ВІД XV СТ. І ДО СЬОГОДЕННЯ)

Тема 5. Розвиток України у XV – XVIII ст.

Обмеження автономії України Російською Імперією, Річчю Посполитою і Османською Імперією. Ліквідація Запорозької Січі та Гетьманщини. Об'єднання Лівобережжя, Правобережжя і Півдня (Північні Причорномор'я і Приазов'я) у складі Російської Імперії. Соціально-економічні, культурні і демографічні наслідки об'єднання земель.

Приєднання південної і Правобережної України до Російської імперії. Входження Галичини і Буковини до складу Австрійської імперії. Український національно визвольний рух проти польського гніту на Правобережній Україні у XVIII ст. Гайдамаччина. Опришківський рух.

Тема 6. Україна у XIX ст.

Соціально-економічний розвиток України в першій половині XIX ст. Суспільно політичні рухи в першій половині XIX ст. Західноукраїнські землі під владою Австрії (наприкінці XVIII – першій половині XIX ст.)

Селянська реформа 1861 р. і її соціально-економічні наслідки. Реформи 60-70-х років XIX ст. Соціальні та національно-культурні рухи в другій половині XIX ст. Національне відродження в другій половині XIX ст. на західноукраїнських землях.

Тема 7. Україна на поч. XX ст.

Україна в роки Першої світової війни. Лютнева революція 1917 р. в Росії. Українська Центральна рада, її внутрішня і зовнішня політики. Проголошення Української Народної Республіки згідно III універсалу. Боротьба ідеологій комунізму і українського націоналізму, трагедія громадянської війни. Злочинні соціальні та військові практики. Окупація України військами Германської і Австро-Угорської

Імперій. Гетьманат: внутрішня і зовнішня політика. Закінчення Першої світової війни. Директорія. Громадянська війна та іноземна інтервенція. Розподіл України між Росією, Польщею, Румунією, Чехословаччиною і Угорщиною. Соціально-економічний і демографічний стан України після закінчення війн 1914-1922 років.

Нова економічна політика. Утворення СРСР і УРСР. Становище в галузі культури і освіти. Українізація: її мета форми і зміст. Індустріалізації і її соціально-економічні, наукові і культурні результати. Примусова масова колективізація сільського господарства і Голодомор 1933 р. Сталінський терор у Радянському Союзі і його наслідки в Україні. Трагічні протиріччя радянської влади.

Соціально-економічний стан Західної України в складі Польщі, Чехословаччини, Румунії і Угорщини. Обмеження прав українців Польщею. Національні змагання. Об'єднання українських земель у СРСР у 1939 році. Соціальні, економічні, культурні, політичні наслідки. Трагічні наслідки насильницького ствердження комуністичної влади.

Канун Другої світової війни в Європі. Політичний і ідеологічний розвиток в країнах Європи. Прихід до влади в Німеччині Націонал-соціалістичної робочої партії Німеччини. Ствердження націонал-соціалістичного режиму і розповсюдження нацистської ідеології. Мобілізація Європи до великої війни. Створення військових і політичних союзів. Мілітаризація і експансія нацистської Німеччини: Саар, Рур, Мюнхенська Угода 1938 року і розподіл Чехословаччини, ліквідація Чеської державності, приєднання Австрії. Нацистські злочинні соціальні, медичні, демографічні і геополітичні плани і програми: ліквідація єврейського населення Європи, програма Т4, будівництво системи концентраційних таборів, знищення політичних противників нацистського режиму, розробка плану Ост по завоюванню земель, поневоленню і знищенню слов'янських народів і заселенню «звільнених» земель німецьким народом.

Друга світова війна 1939-1945 років. Вітчизняна Війна 1941-1945 років. Участь українського народу у боротьбі з нацистською агресією. Трагедія окупації України нацистською Німеччиною: військові злочини проти мирного населення, злочини нацистів проти людяності (Бабій Яр, політика Гетто, знищення українських селищ, знущання над українським населенням, позбавлення прав людини і низведення українців до «недолюдей» згідно з нацистською расовою концепцією про неповноцінність слов'ян - *Untermensch*). Очікування та реальність окупації України нацистською Німеччиною. Боротьба ідеологій і трагічне життя. Перемога Радянського Союзу і Антигітлерівської Коаліції над нацистською Німеччиною та її союзниками 8/9 травня 1945 року.

Відродження мирного життя в Україні після закінчення Вітчизняної Війни. Об'єднання земель Закарпаття, Галичини, Буковини з Україною в складі Радянського Союзу. Соціально-економічний, науковий, культурний розвиток України і протиріччя комуністичного режиму і командної економіки. Динаміка розвитку України і демографія на протязі 1945-1990 років.

Трагедія національних змагань на західній Україні. Спротив комуністичній ідеології і режиму, неприйняття різноманіття великої України, терористичні практики ствердження націонал-соціалістичних уболівань, продовження бойових

дій.

Тема 8. Новітня Історія української державності та культури (кін. XX – поч. XXI ст.)

Національне відродження в Україні наприкінці 1980-х років. Проголошення незалежності України у 1991 році. Особливості перших кроків державотворення в Україні. Конституційний процес в Україні. Соціально-економічний і демографічний стан України у 1991-2003 рр. Порушення еволюційного розвитку України радикальними методами майданів, інформаційним маніпулювання, соціально економічного зваблення. Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція гідності. Трагічні наслідки радикалізації українського суспільства, ідеології і політики. Соціально-економічний і демографічний стан України з 2014 р. Міжнародна ситуація. Цивілізаційне позиціонування України, перспективи і ризики.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сз	лаб.	інд.	с. р.		л	сз	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1. Історія української державності та культури (від найдавніших часів до XV ст.)												
Тема 1. Стародавня Історія української державності та культури	16	2	2			12	16	2				14
Тема 2. Утворення і золотий вік Київської Русі	16	2	2			12	16		2			14
Тема 3. Україна під владою Речі Посполитої	14	2	2			10	14					14
Тема 4. Козаки і козацька держава Гетьманщина	16	4	4			8	16	2				14
Разом за змістовим розділом 1	62	10	10			42	62	4	2			56
ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2. Історія української державності та культури (від XV ст. і до сьогодення)												
Тема 5. Розвиток України у XV – XVIII ст.	14	4	4			6	14		2			12
Тема 6. Україна у XIX ст.	14	2	2			10	14					14
Тема 7. Україна на поч. XX ст.	14	4	4			6	14					14
Тема 8. Новітня Історія української державності та культури (кін. XX – поч. XXI ст.)	16	4	4			8	16	2				14
Разом за змістовим розділом 2	58	14	14			30	58					54
Усього годин	120	24	24			72	120	6	4			110

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Стародавня Історія української державності та культури	2	2
2.	Утворення і золотий вік Київської Русі	2	

3.	Україна під владою Речі Посполитої	2	
4.	Козаки і козацька держава Гетьманщина	4	2
5.	Розвиток України у XV – XVIII ст.	4	
6.	Україна у XIX ст.	2	
7.	Україна на поч. XX ст.	4	
8.	Новітня Історія української державності та культури (кін. XX – поч. XXI ст.)	4	2
Разом:		24	6

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Стародавня Історія української державності та культури	2	
2.	Утворення і золотий вік Київської Русі	2	2
3.	Україна під владою Речі Посполитої	2	
4.	Козаки і козацька держава Гетьманщина	4	
5.	Розвиток України у XV – XVIII ст.	4	2
6.	Україна у XIX ст.	2	
7.	Україна на поч. XX ст.	4	
8.	Новітня Історія української державності та культури (кін. XX – поч. XXI ст.)	4	
Разом:		24	4

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Стародавня Історія української державності та культури	12	14
2.	Утворення і золотий вік Київської Русі	12	14
3.	Україна під владою Речі Посполитої	10	14
4.	Козаки і козацька держава Гетьманщина	8	14
5.	Розвиток України у XV – XVIII ст.	6	12
6.	Україна у XIX ст.	10	14
7.	Україна на поч. XX ст.	6	14
8.	Новітня Історія української державності та культури (кін. XX – поч. XXI ст.)	8	14
Разом:		72	110

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Кожен здобувач освіти зобов'язаний підготувати індивідуальне завдання та презентувати його за однією з тем, передбачених для самостійного опрацювання, з подальшим обговоренням її результатів під час семінарського заняття. Тематика визначається викладачем або обирається студентом із погодженням керівника.

Перелік тем для індивідуального завдання:

1. Теорії походження слов'ян та їх значення для формування української ідентичності.
2. Трипільська культура як джерело ранньої цивілізації на території України.
3. Київська Русь: політична структура, економіка та духовна культура.
4. Реформи Володимира Великого і Ярослава Мудрого: державність та

християнство.

5. Галицько-Волинська держава як спадкоємиця традицій Київської Русі.
6. Запорізька Січ: військова демократія, суспільний устрій, символіка.
7. Богдан Хмельницький і національно-визвольна війна середини XVII ст.
8. Конституція Пилипа Орлика як взірць раннього європейського конституціоналізму.
9. Гетьманщина: автономія, структура влади, причини ліквідації.
10. Освітньо-культурні процеси в Україні у XVIII ст.
11. Кирило-Мефодіївське братство та український національний рух у XIX ст.
12. Михайло Драгоманов: ідеї, вплив, актуальність.
13. ЗУНР та Акт Злуки 1919 року: значення для національної єдності.
14. Політика українізації 1920-х років: зміст, досягнення, наслідки.
15. Голодомор 1932–1933 років: геноцид українського народу.
16. «Розстріляне відродження» як трагедія української інтелігенції.
17. Україна в роки Другої світової війни: окупація, опір, втрати.
18. УПА: виникнення, структура, участь у боротьбі за незалежність.
19. Радянізація Західної України після 1945 року: репресії, депортації.
20. Дисидентський рух в Україні 1960–1980-х років: діячі, форми спротиву.
21. Акт проголошення незалежності України 1991 року та його суспільна підтримка.
22. Конституція України 1996 року: основні принципи і роль у державотворенні.
23. Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція гідності: етапи, значення.
24. Російсько-українська війна: історичні передумови, фази, національна єдність.
25. Культурна дипломатія України в умовах війни: збереження і трансляція цінностей.

8. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Опрацювання навчального матеріалу в межах тем, винесених на самостійну роботу, відповідно до навчального плану дисципліни.
2. Підготовка до семінарських занять на основі рекомендованих джерел та питань для обговорення.
3. Виконання індивідуального завдання у формі реферату або мультимедійної презентації з подальшим представленням результатів на семінарському занятті.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Історія української державності та культури» ґрунтується на достовірних наукових фактах, сучасних історіографічних підходах і культурологічних узагальненнях, що розглядаються крізь призму міждисциплінарного аналізу, критичного мислення та світоглядного осмислення історичних процесів. Навчальний процес побудований на поєднанні теоретичних і

практичних форм, які реалізуються у форматі лекцій, семінарських занять, самостійної роботи та виконання індивідуального завдання.

У навчальному процесі широко використовуються цифрові ресурси, зокрема електронна бібліотека, платформи відкритого доступу, інтерактивні освітні портали, мультимедійні матеріали, що сприяють розвитку самостійної пізнавальної діяльності здобувачів.

Застосовуються методи навчання, адаптовані до цілей дисципліни та очікуваних результатів навчання: пояснювально-ілюстративний метод забезпечує первинне засвоєння базових понять, історичних фактів і концепцій через лекційний матеріал, візуалізацію, демонстраційні матеріали та ІКТ; метод проблемного викладу, спрямований на створення ситуацій історично невизначеності та залучення студентів до пошуку рішень, що стимулює когнітивну активність, глибоке розуміння матеріалу та розвиток аналітичного мислення; евристичний (частково-пошуковий) метод передбачає активне залучення до самостійного формулювання питань, гіпотез та варіантів розв'язання історико-культурних проблем, що сприяє формуванню дослідницьких навичок.

Лекційні заняття розкривають теоретичний зміст ключових тем, окреслюють основні проблемні питання відповідних історичних періодів, формують уявлення про еволюцію державності та культурні надбання українського народу.

Семінарські заняття орієнтовані на обговорення актуальних історико-культурних проблем, аналіз джерел, дискусії, роботу з кейсами та представлення індивідуальних завдань.

Самостійна робота студентів спрямована на поглиблене опрацювання змістових модулів, підготовку до семінарських занять, виконання індивідуальних завдань (презентацій, рефератів), а також забезпечує готовність до складання підсумкового контролю. Матеріал, передбачений для самостійного опрацювання, є обов'язковим для засвоєння та перевіряється поряд із аудиторним змістом дисципліни.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Відповідно до плану вивчення дисципліни «Історія української державності та культури» передбачається проведення поточного та підсумкового контролю:

- поточний контроль здійснюється під час семінарських занять і в процесі самостійної роботи та включає усне та письмове опитування, обговорення ключових тем, оцінювання участі в дискусіях, перевірку результатів опрацювання рекомендованої літератури, а також виконання індивідуального завдання у вигляді презентації з подальшим представленням і обговоренням її на семінарі;

- підсумковий контроль реалізується у формі підсумкового іспиту.

Методи контролю:

- оцінювання знань та активності під час семінарських занять (участь у дискусіях, аргументовані відповіді, аналітичні висновки);

- виконання індивідуального завдання – підготовка та представлення презентації за однією з тем з обов'язковим обговоренням у форматі групової дискусії;

- проведення підсумкового іспиту, що охоплює зміст дисципліни.

11. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю є іспит, який складається очно в період призначений згідно з затвердженим навчальним планом і розкладом або за індивідуальним графіком.

Основні теоретичні питання курсу:

1. Концепції щодо території формування слов'ян. Їх соціально-економічний, суспільний та культурний розвиток.
2. Утворення Київської Русі та основні етапи її розвитку.
3. Причини та наслідки занепаду Київської Русі.
4. Вхідження південно-західних руських земель до складу Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.
5. Початкова історія українського козацтва. Перші козацько-селянські повстання.
6. Козацька революція середина XVII ст.: передумови, причини, основні етапи.
7. Доба Руїни в соціально-політичній історії української державності та культури другої половини XVII ст.
8. Україна в системі міжнародних відносин середини – другої половини XVII ст.
9. Гетьманщина кінця XVII – XVIII ст.: кордони, політичний і адміністративно-територіальний устрій.
10. Український національний рух у першій половині XIX ст.
11. Національне суспільно-політичне життя в Україні у другій половині XIX ст.
12. Соціально-економічне становище України на початку XX ст.
13. Політизація національного життя в Україні.
14. Україна в роки Першої світової війни. Лютнева революція 1917 р. в Росії та її значення для долі України.
15. Утворення Центральної Ради
16. Чотири універсали Центральної ради в розбудові української держави.
17. Російсько-українська війна (1917 – 1918 рр.). Брест-Литовський договір
18. Зовнішньополітична діяльність УНР. Падіння Центральної Ради.
19. Державний переворот гетьмана П. Скоропадського та його діяльність
20. Падіння гетьманщини. Утворення Директорії УНР.
21. Зовнішньополітична і військова діяльність Директорії УНР.
22. Соціально-економічне та суспільно-політичне становище західноукраїнських земель в кінці XIX – на початку XX ст.
23. Перемога національно-визвольної революції на західноукраїнських землях. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР).
24. Зовнішньополітична діяльність ЗУНР.
25. Акт злуки ЗУНР і УНР. Ідейне та практичне значення в історії українського народу.
26. Падіння Директорії УНР і становлення більшовицького режиму. Політика “воєнного комунізму” та НЕП (спільне і відмінне).
27. Голодомори 1921-1923рр. та 1932-1933 рр., 1947 р.
28. Великий терор в Україні в 1933-1939рр.
29. Українізація (коренізація).

30. Розстріляне відродження.
31. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період.
32. Держава Карпатська Україна.
33. Україна в роки II світової війни.
34. Репресії радянської влади на Західній Україні в післявоєнні роки XX ст.
35. Виникнення та боротьба УПА за Українську Соборну Державу.
36. Операція «Вісла». Депортація з Криму у квітні-червні 1944 р.
37. Україна в умовах хрущовської відлиги.
38. Національно-культурний рух опору 50-60 рр.
39. Дальша радикалізація руху опору у 70-80 рр.
40. Перемога національно-демократичної революції і проголошення незалежної України. Роль галичан у її здійсненні.
41. Декларація про державний суверенітет України.
42. Проголошення незалежної України. Всеукраїнський референдум.
43. Проблеми розбудови Української незалежної держави після 1991 р.
44. Прийняття Конституції України 1996 року. Внесення змін і доповнень у 2004 р. Проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України» 2009 р.
45. Зовнішньополітична діяльність України на сучасному етапі. Ядерне роззброєння.
46. Внутрішньополітичний розвиток України у період незалежності України.

12. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у наступних формах:

- усного опитування студентів на заняттях та оцінки рівня їх знань;
- експрес-опитування (в усній чи письмовій формі).

Загальна оцінка знань студентів за поточним контролем

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі іспиту.

Критерії оцінювання знань під час іспиту

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на іспиті складає 40 балів (див. табл. 12.1).

Таблиця 12.1

Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

Критерії оцінювання відповіді на теоретичні питання на іспиті:

1. Повна відповідь на питання, яка оцінюється **«відмінно»**, повинна відповідати таким вимогам:

- розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання категорій та законів;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;
- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання.

2. Відповідь на питання оцінюється **«добре»**, якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання) або, якщо:
 - при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені окремі помилки під час: використання цифрового матеріалу.

3. Відповідь на питання оцінюється **«задовільно»**, якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття чотирьох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);
- одночасно присутні чотири чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання;
- висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загально визначеним при відсутності доказів супротивного аргументами, зазначеними у відповіді;
- характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, не зовсім правильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

Під час оцінювання відповіді на окреме питання додатково враховуються допущені недоліки та помилки, якими вважаються неохайне оформлення роботи (не загальноприйняті скорочення, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (мінус **2** бали).

З урахуванням вищевикладеного результати іспиту оцінюються в діапазоні від **0** до **40** балів для студентів.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на іспит. Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ЄКТС заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 12.2).

Таблиця 12.2

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка а ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма дисципліни;
2. Плани лекцій, семінарських занять та самостійної роботи студентів;
3. Підручники, навчальні посібники, електронні ресурси.
4. Відеоматеріали, репродукції творів образотворчого мистецтва, документальні і художні фільми.
5. Питання для підсумкового контролю студентів.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Бойко В. Історія України: підр./В. Бойко. К.: Академія, 2021. 640 с.
2. Зінкевич Р. Д., Ратушна О. М., Нагірняк А. Я. Історія української державності та культури: Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 240 с.
3. Лазарович М. Історія та культура України : підручник. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 731 с.
4. Бойко О. Новітня історія України (2014-2019 рр.). Київ; Академія. 2020, 160 с.

Допоміжна:

5. Бакалець О.А. Історія України: Навч. посібник. Львів, Магнолія, 2019. 576 с.
6. В'ятрович В. Нотатки з кухні «переписування історії». К., 2021. 528 с.
7. Вінницький, М. Український Майдан, російська війна. Хроніка та аналіз Революції Гідності/ М. Вінницький; пер. з англ. Р. Клочка. Львів : Вид-во Старого Лева, 2021. 560 с.
8. Косик В. Україна під час Другої світової війни 1938-1945. Київ: Центр учбової літератури. 2020. 734 с.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

9. Український інститут національної пам'яті – <https://uinp.gov.ua>.
10. Освітній портал «Історія України» – <https://historyua.one>.
11. Відкритий університет Майдану – <https://vumonline.ua>.

12. Освітня платформа Prometheus – <https://prometheus.org.ua>.
онлайн-курс «Історія України: від Київської Русі до сучасності».
13. Europeana Collections – <https://www.europeana.eu>
14. World Digital Library (WDL) – <https://www.wdl.org>